

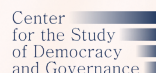

ZBOG ČEGA JE KORUPCIJA NEGATIVNA DRUŠTVENA POJAVA I KAKVE SVE MOŽE IMATI POSLJEDICE

Korupcija se smatra jednom od najopasnijih i najštetnijih društvenih pojava zato što ona nagriza moralne temelje društva. Korupcija je štetna zato što je usmjerena protiv temeljnih društvenih vrijednosti kao što su poštenje, integritet, jednakost i dostojanstvo, ali i protiv demokratskih vrijednosti kao što je transparentnost i vladavina prava. Korupcija, bez obzira koliko bila sitna, uvijek nanosi štetu vrijednosnom sistemu i izopačuje ga tako što određena prava ili pristupe resursima uslovljava protu-uslugom, davanjem u novcu ili darivanjem poklona.

Korupcija odnose jednakosti i ravnopravnosti pretvara u odnose nejednakosti i izrabljivanja, na taj način stvarajući jaz između utjecajnih i materijalno bogatih i onih koji to nisu. Korupcija je opasna zato što se brzo i olako širi, izbjegavajući sankcije i krerirajući mrežu neformalnih veza iz kojih profitiraju jedino oni koji su bez moralne časti i profesionalnog integriteta. Opasnost korupcije proizlazi ne samo iz brzine kojoj se širi nego i po snazi da se usidri u važne društvene institucije i postane nešto što se samo po sebi očekuje, odnosno postaje normalno. Na taj način, korupcija lako može izbjeći sankcijama i u tome se očituje njena opasnost.

Štetnost i opasnost korupcije obično se izražava medicinskom metaforom o korupciji kao raku. Ako je ulični kriminal poput razbojništva shvatimo kao posjekotinu društvenog tkiva – koju možemo zaliječiti krivičnom sankcijom kao flasterom, korupcija je rak društva koji raste i razvija se iznutra, skoro neprimjetno, dok ne metastazira u opasnost dovede kompletan organizam. Zbog toga je korupcija izrazito negativna društvena pojava.

BOBY STEPS

ZAŠTO JE U BOSNI I HERCEGOVINI BORBA PROTIV KORUPCIJE ČESTO BEZ VIDLJIVOG EFEKTA

Snaga korupcije je u brzini kojom se širi po društvu uključujući i društvene institucije poput zdravstva, obrazovanja, privrede, pravosuđa i drugih institucija javne vlasti. Ukoliko se ne reagira na vrijeme i kroz oštre i efikasne sankcije, korupcija vrlo izgledno može postati prećutnim pravilom koje zahvata sve društvene odnose u kojima se pojavljuje privatni ili javni interes.

Nije samo interes taj koji motivira na koruptivne radnje, nego i dostupnost prilika za koruptivne radnje, kao i izostanak sankcija. Odgovorne javne institucije zadužene za prevenciju i borbu protiv korupcije trebaju i sami biti osnažene u onoj mjeri u kojoj je i sama korupcija snažna u jednom društvu. No, to također ovisi i o društvenoj svijesti koja korupciju prepoznaje kao negativnu pojavu i ne želi je tolerirati zbog njenih opasnih i štetnih efekata. Osnaživanje odgovornih institucija poput policije, pravosuđa i agencija za upravljanje kvalitetom neminovno se ogleda i u osnaživanju društvene svijesti o štetnosti i opasnosti korupcije jer ona ne pogađa samo one od kojih se zahtjeva neka protu-usluga, davanje novca ili poklona nego i čitavo društvo kroz njegove moralne temelje.

U Bosni i Hercegovini su ti moralni temelji već nagriženi i moraju se obnoviti. Drugim riječima, korupcija se mora de-normalizirati i posmatrati kao nenormalna pojava kojoj u našem društvu nema mjesta jer je ona prijetnja našem društvu. U konkretnom smislu, ovo znači da se korupcija mora prijavljivati odgovornim institucijama, te da one moraju djelovati na temelju tih prijava.

BOBBY STEPS

DA LI SE U BOSNI I HERCEGOVINI PRIJAVLJUJE KORUPCIJA, NAROČITO U ZDRAVSTVU

Ne, korupcija se obično ne prijavljuje općenito, a posebno ne u zdravstvu. Istraživanje korupcije u porodilištima pokazuje da je svaki drugi porod u Bosni i Hercegovini praćen koruptivnim radnjama: iznuđivanjem usluga, novca ili poklona ili davanjem istih zdravstvenom osoblju u cilju ostvarenja kvalitetnije zdravstvene usluge.

I pored toga, prijavljivanje korupcije skoro se nikad ne dešava. Odgovorne institucije tvrde da se ne mogu efektivno boriti protiv korupcije upravo zbog izostanka prijava.

BOBY STEPS

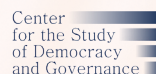

ZBOG ČEGA SE KORUPCIJA NE PRIJAVLJUJE

Više je razloga zbog čega se korupcija ne prijavljuje. Jedan od razloga tiče se nepostojanja prikladnih mehanizama prijavljivanja koje će garantirati anonimnost prijavitelja, odnosno garantirati status zaštićenog prijavitelja. Također, izostanak javno poznatih slučajeva sankcioniranja osoba odgovornih za korupciju – koje bi poslužile kao primjer efektivnog sankcioniranja korupcije – utječe na nedostatak povjerenja u odgovorne institucije što se odražava na nepovjerenje u mehanizme prijavljivanja korupcije.

Drugi razlog tiče se straha. Osobe koje svojevolumno ili pod pritiskom ne prijavljuju korupciju često strahuju od odmazde.

Treći razlog proizlazi iz stanja u kojem je rak korupcije metastazirao i zahvatio čitav društveni organizam – gdje ga više niko ne prepoznaje kao nešto neobično ili pogrešno, nego se koruptivne radnje svode na svoje ublažene (ali ništa manje opasne) oblike: čašćenja, darivanja kao pokazivanja obraza i elementarne pristojnosti i davanja protu-usluge, novca ili dara kao poštovanja nepisanog pravila koje je staro koliko i naše društvo.

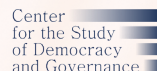
BOBXY STEPS

ZBOG ČEGA JE VAŽNO PRIJAVITI KORUPCIJU

Najčešći prijavitelji korupcije u zdravstvu nisu osobe koje vlastiti moralni integritet žele, kroz prijavljivanje korupcije, učiniti opštim društvenim pravilom – nego osobe koje su izgubile život dragih osoba ili njihovo ili vlastito zdravlje, te se na prijavljivanje odlučuju kada više nemaju šta za izgubiti. To pokazuje pogubnost korupcije – otpor prema istoj započinje u ličnim tragičnim iskustvima.

Individualno, kao građani i građanke, te kolektivno, kao društvo i njegove institucije, moramo promijeniti svijest o korupciji. Moramo je prepoznati kao negativnu društvenu pojavu: opasnu, štetnu i prijeteću kako nama tako i prema našim potomcima koji naslijeđuju sve pozitivne i negativne strane našeg društva. Prijava korupcije je prvi i najvažniji korak u toj borbi. I kao za svaki prvi i najvažniji korak, potrebna je hrabrost.

BOBBY STEPS